

гідрогеологічні спостереження для вивчення сучасних горизонтальних рухів: динаміки рухів, їх характеру та величини. Гідрологічні свердловини розміщені по території Закарпаття, а це дасть змогу вивчати локальні геодинамічні стани по всій території Закарпатського внутрішнього прогину. В свою чергу це вплине на вирішення екологічних проблем краю, що викликані паводками та іншими геомеханічними процесами, зокрема, зсувами та землетрусами.

Література

1. Ігнатишин В. Геофізичні та сейсмологічні дослідження в центральній частині Закарпаття (за результатами режимних спостережень на РГС «Тросник», ПДС «Королеве», РГС «Берегове» // Сейсмологічні та геофізичні дослідження в сейсмоактивних регіонах: Мат-ли наук. конференції-семінару, присвяченої 80-річчю з дня народження Тараса Зиновійовича Вербицького. Львів, 29-30 травня 2012 р. – С. 58-64.

2. Ігнатишин В.В., Малицький Д.В. Геофізичні спостереження в Закарпатті та їх результати // Геодинаміка. – 2013. – №2 (15). – С.154-156.

3. Ігнатишин В.В., Малицький Д.В., Вербицький Ю.Т. Геодинамічні процеси та просторово-часовий розподіл сейсмічності Закарпатського внутрішнього прогину // Сейсмотектонічні та геофізичні спостереження в сейсмоактивних регіонах: Мат-ли наукової конференції-семінару, присвяченої пам'яті Т.З. Вербицького 3-5 червня 2014 р. – Львів: В-во „СПОЛОМ”, 2014. – С. 63-70.

4. Ігнатишин В. В., Малицький Д.В., Ігнатишин М.Б. Динаміка сучасних рухів земної кори та сейсмотектонічний стан зони Оашського глибинного розлому // Сейсмотектонічні та геофізичні спостереження в сейсмоактивних регіонах: Мат-ли наукової конференції-семінару, присвяченої пам'яті Т.З. Вербицького 3-5 червня 2014 р. – Львів: В-во „СПОЛОМ”, 2014. – С. 56-62.

5. Ігнатишин В.В., Ігнатишин В.В. (мол.). Геодинамічний та сейсмічний стани Карпатського регіону // Міжнар. наук. конф. «Астрономічна школа молодих вчених Україна», Київ, 26-27 травня 2016 р. Програма і тези доповідей. – С.49-50.

6. Ігнатишин В.В., Ігнатишин А.В., Малицький Д.В. Геофізичний моніторинг та кінематика горизонтальних рухів в зоні Оашського глибинного розлому // Мат-ли VI Міжнар. наук. конф. «Геофізичні технології прогнозування та моніторингу геологічного середовища». – 20-23 вересня 2016 р. – Львів: СПОЛОМ, 2016. – 310 с.

РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗМІЩЕННЯ РЕЛІГІЙНИХ ГРОМАД УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ КИЇВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ В УКРАЇНІ

Демченко Я.А., Корнус О.Г.

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка

Релігійне життя України є одним із важливих важелів соціокультурного розвитку. В Україні православ'я завжди відігравало домінуючу роль у житті населення. Після проголошення незалежності України розпочалося відновлення релігійного життя, яке за часів Радянського Союзу було в занепаді. Актуальність дослідження особливостей розміщення релігійних громад набуває важливого значення, так як спостерігається зростання їх кількості, а особливо

останнім часом громад Української православної церкви Київського Патріархату (УПЦ КП).

Мета статті – оцінка регіональних особливостей розміщення релігійних громад Української православної церкви Київського Патріархату та визначення рівня розвитку УПЦ КП.

За даними Релігійно-інформаційної служби України [1] найбільшою конфесією за кількістю зареєстрованих юридичних осіб є Українська Православна Церква (Московський Патріархат МП) – 12251 зареєстрованих релігійних організацій (із них 11952 громади). Служіння несе 9680 священнослужителів. Другою за чисельністю зареєстрованих громад на території України є Українська Православна Церква КП. Станом на 1.01.2017 р. вона нараховує 5264 релігійних організацій, у т.ч. 5114 релігійних громад, з них 4790 – зареєстровані діючі та 270 – недіючі, незареєстрованих – 54. Центром цієї церкви є місто Київ, а управління розташовані в 34 містах (найбільше в Києві – 5). На третьому місці знаходиться Українська Автокефальна Православна Церква, яка нараховує 1227 зареєстрованих релігійних об'єднань (з них 1190 парафій), в яких несуть служіння 699 священників. Також в країні зареєстровано 57 громад Російської Старобрядницької Православної Церкви, які об'єднані в Київську архієпархію та 11 громад старообрядців-безпопівців. На території України діє 33 громади Російської Православної Церкви Закордонної та 31 парафія Руської Істинно-Православної Церкви. Крім того, зареєстрована ще православна 101 громада, які належать до різних дрібних православних конфесій та течій. Зокрема, діє парафія Румунської Православної Церкви, зареєстрована як Автономна православна парафія [2].

Українська Православна Церква КП виникла у 1992 р. у результаті дій митрополита Київського і всієї України Філарета, який, після проголошення Україною незалежності, відійшов від Російської православної церкви [2]. З того часу УПЦ КП поступово розвивалася – лише протягом останніх 10 років кількість її релігійних громад зросла на 33,7%. Також зросла й кількість монастирів цієї церкви з 43 у 2007 до 60 у 2017 р. (табл. 1).

Таблиця 1

Релігійні організації УПЦ КП в Україні [1]

Рік	Релігійні громади	Монастирі	Місії	Братства	Навчальні заклади	Недільні школи
2007	3824	43	26	8	17	1174
2008	3963	44	26	9	16	1232
2009	4093	45	26	9	16	1234
2010	4251	45	27	11	16	1257
2011	4371	48	27	11	16	1248
2012	4455	49	27	12	16	1294
2013	4536	59	27	12	16	1324
2014	4661	60	28	12	18	1461
2015	4738	62	26	11	18	1516
2016	4921	67	25	12	18	1174
2017	5114	60	25	12	18	1349

Наведене зростання чисельності громад УПЦ КП, як і їх розміщення було нерівномірним за різними адміністративними одиницями України. На початок

2017 р. найбільша їх кількість зареєстрована у Львівській, Київській та Волинській областях, а найменша – у Луганській, Харківській та Закарпатській.

Що стосується динаміки, то за 13 років кількість релігійних організацій УПЦ КП в Україні зростає, особливо значно у Кіровоградській, Харківській, Черкаській, Сумській, Дніпропетровській та Закарпатській області. Найменше зростання чисельності цих організацій спостерігається в Івано-Франківській, Львівській, Миколаївській та Рівненській областях (табл. 2). Невеликі прирости у Західному регіоні України пояснюються тим, що тут і так уже найбільша кількість громад УПЦ КП і можливості для їх зростання уже доволі обмежені. Також не варто забувати, що більше 90% існуючих релігійних організацій на заході України – це громади Української греко-католицької церкви, яка є третьою за чисельністю віруючих конфесією в Україні. У Закарпатській, Чернівецькій та Львівській областях православ'я не є домінуючою конфесією і лише переважає на Волині. На півдні України ідея створення помісної православної церкви поки не знайшла широкої підтримки, а значна частина православних й досі вважають УПЦ КП розкольниками.

Таблиця 2

Зростання релігійних організацій УПЦ КП протягом 2004-2017 рр. (%)

Адміністративні-територіальні одиниці	Релігійні організації УПЦ КП		Зростання релігійних організацій (%)
	2004	2017	
Вінницька	178	285	60,1
Волинська	248	403	62,5
Дніпропетровська	75	177	136
Донецька	80	134	67,5
Житомирська	169	247	46,2
Закарпатська	18	56	211,1
Запорізька	89	122	37,1
Івано-Франківська	273	328	20,2
Київська	288	427	48,3
Кіровоградська	43	89	107
Луганська	18	34	88,9
Львівська	413	504	22,1
Миколаївська	116	148	27,4
Одеська	78	130	66,7
Полтавська	127	200	57,5
Рівненська	280	360	28,6
Сумська	63	148	134,9
Тернопільська	210	365	73,8
Харківська	15	33	120
Херсонська	55	98	78,2
Хмельницька	177	259	46,3
Черкаська	101	231	128,7
Чернівецька	138	181	31,2
Чернігівська	81	144	77,8
м. Київ	109	161	47,7
Разом	3327	5264	58,2

Взагалі протягом 2004-2017 рр. незважаючи на збільшення кількості релігійних організацій УПЦ КП, їх відсоткова частка в конфесійній структурі населення навпаки зменшувалась, за винятком тільки Сумської, Хмельницької, Черкаської та Чернігівської областей (табл. 3). У конфесійній структурі 2004 р. найбільшою частка релігійних організацій УПЦ КП була у Івано-Франківській (61%) та Львівській (49%), а найменшою – у Закарпатській (3%), Харківській (5,2%) та Луганській (5,2%) областях. У 2017 р. частка УПЦ КП змінилася. Найбільша питома вага організацій УПЦ КП нині у конфесійній структурі населення Черкаської (27,2%), Сумської (24,8%) та Волинської (24,5%) областей, а найменша – серед мешканців Запорізької (1,1%), Закарпатської (2,9%), Харківської (3,3%) та Луганської (4%) областей.

Таблиця 3

Частка УПЦ КП у загальній структурі релігійних організацій України

Адміністративно-територіальні одиниці	Кількість всіх релігійних організацій		% релігійних організацій УПЦ КП	
	2004	2017	2004	2017
Вінницька	1046	2178	17	13
Волинська	810	1643	31	24,5
Дніпропетровська	569	1435	13,2	12,3
Донецька	556	1880	14,4	7,1
Житомирська	736	1538	23	16
Закарпатська	594	1953	3	2,9
Запорізька	400	1105	22,3	1,1
Івано-Франківська	447	1430	61	22,9
Київська	866	1854	33,3	23
Кіровоградська	257	771	17	11,5
Луганська	350	842	5,2	4
Львівська	842	3128	49	16,1
Миколаївська	377	760	30,8	19,5
Одеська	607	1353	12,9	9,6
Полтавська	536	1170	23,7	17,1
Рівненська	885	1599	31,6	22,5
Сумська	406	596	15,5	24,8
Тернопільська	621	1826	33,8	20
Харківська	289	986	5,2	3,3
Херсонська	406	927	13,5	10,6
Хмельницька	1110	1955	10,5	13,2
Черкаська	623	849	16,2	27,2
Чернівецька	551	1332	24,7	13,6
Чернігівська	569	995	14,2	14,5
м. Київ	328	1238	33,2	13

Для визначення рівня розвитку релігійної сфери УПЦ КП у розрізі адміністративно-територіальних одиниць України нами було розраховано забезпеченість населення релігійними організаціями (на 1000 осіб) та щільність релігійних організацій за регіонами. За результатами обчислення було

визначено загальний рейтинг регіонів за названими показниками, який дав можливість виділити три групи адміністративних одиниць (табл. 4).

Таблиця 4

Рівень розвитку релігійних організацій УПЦ КП

Адміністративно-територіальні одиниці	Кількість релігійних організацій	Забезпеченість населення релігійними громадами (Pg)	Рейтинг за показником Pg	Щільність релігійних організацій (Rn)	Рейтинг за показником Rn	Середнє рейтингове місце	Загальний рейтинг області за рівнем розвитку релігійних організацій УПЦ КП
Вінницька	285	0,00017	11	0,19	10	10,5	12
Волинська	403	0,00039	1	0,36	4	2,5	1
Дніпропетровська	177	0,00054	20	0,11	16	18	18
Донецька	134	0,00031	23	0,1	19	21	22
Житомирська	247	0,00019	7	0,15	13	10	10
Закарпатська	56	0,00044	22	0,09	20	21	22
Запорізька	122	0,00007	18	0,12	15	16,5	16
Івано-Франківська	328	0,00023	5	0,4	3	4	2
Київська	427	0,00024	4	0,35	5	4,5	3
Кіровоградська	89	0,00092	16	0,084	22	19	20
Луганська	34	0,00015	24	0,036	23	23,5	24
Львівська	504	0,00019	7	0,26	8	7,5	7
Миколаївська	148	0,00012	15	0,16	12	13,5	13
Одеська	130	0,00054	20	0,11	17	18,5	19
Полтавська	200	0,00014	12	0,11	18	15	15
Рівненська	360	0,0003	3	0,34	6	4,5	3
Сумська	148	0,00013	14	0,01	25	19,5	21
Тернопільська	365	0,00034	2	0,33	7	4,5	3
Харківська	33	0,00012	25	0,02	24	24,5	25
Херсонська	98	0,00092	16	0,14	14	15	14
Хмельницька	259	0,0002	6	0,17	11	8,5	8
Черкаська	231	0,00018	10	0,26	8	9	9
Чернівецька	181	0,00019	7	0,41	2	4,5	3
Чернігівська	144	0,00014	12	0,09	21	16,5	16
м. Київ	161	0,00006	19	14,6	1	10	10

Найбільша активність релігійних організацій УПЦ КП спостерігається у Волинській, Івано-Франківській, Рівненській, Київській, Чернівецькій, Тернопільській, Львівській та Хмельницькій області. До другої групи адміністративних областей з середнім рівнем розвитку релігійних організацій УПЦ КП було віднесено м. Київ, Черкаську, Житомирську, Вінницьку, Миколаївську, Херсонську, Полтавську, Запорізьку та Чернігівську області. До третьої групи увійшли області, що мають низький рівень розвитку релігійних організацій УПЦ КП – Дніпропетровська, Одеська, Кіровоградська, Сумська, Донецька, Закарпатська, Луганська, Харківська (рис. 1).

Висновки. Розподіл релігійних організацій за конфесійною приналежністю свідчить про переважаючу чисельність в Україні представників християнських деномінацій. Православні, католицькі та протестантські релігійні організації складають близько 94% релігійної мережі держави. Дослідження сучасної георелігійної ситуації УПЦ КП в Україні показало територіальні відмінності як розміщення релігійних громад цієї конфесії, так і динаміку їх чисельності. УПЦ КП охоплює 15% від усієї кількості релігійних організацій України.

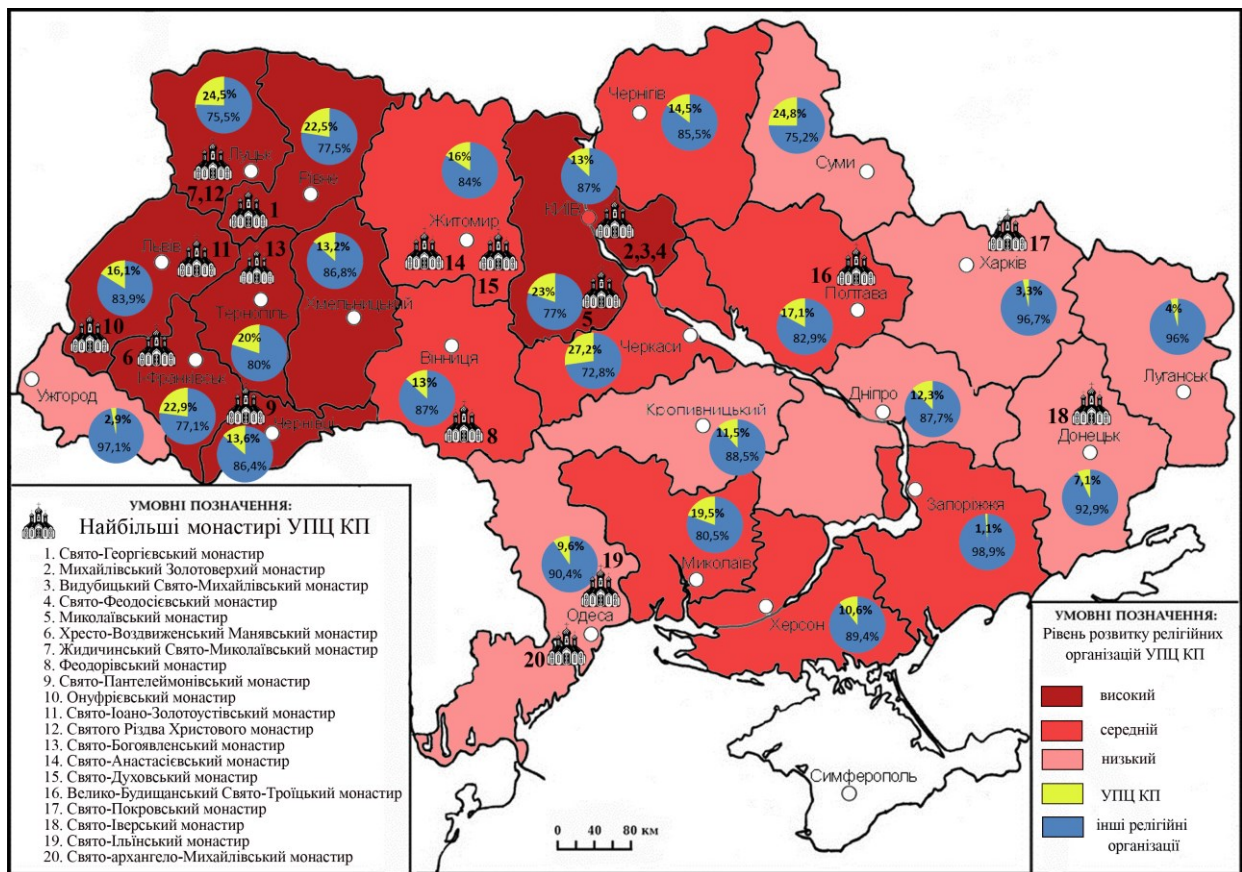

Рис. 1. Рівень розвитку релігійних організацій УПЦ КП (побудовано за даними [1; 2])

Встановлено, що найвищий розвиток релігійних організацій УПЦ КП за останній час властивий 8 адміністративним одиницям України, що розташовані на заході держави. Низький рівень розвитку релігійних організацій УПЦ КП також мають 8 регіонів України, 4 з них межують з Росією, – це регіони, де найбільше представлена УПЦ МП.

Література

1. Довідник релігій. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://risu.org.ua/ua/index/reference>
2. Звіт про мережу релігійних організацій в Україні: станом на 1 січня 2017 р.: офіц. вид. / Департамент у справах релігій та національностей. – Київ. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://risu.org.ua/>

ПРОСТОРОВИЙ АНАЛІЗ ТОРГІВЕЛЬНОЇ СФЕРИ МІСТА ХАРКІВ

Чуєв О.С.

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Торгівельна сфера є однією з найбільш важливих в повсякденному житті суспільства. Люди кожен день відвідують магазини, торгові центри, супермаркети та ринки, щоб задовольнити більшість первинних потреб. Дослідження інфраструктурної складової торгівельної сфери та забезпеченості